

Early Childhood Education

การศึกษาปฐมวัย

จัดทำโดย.....

โรงเรียนพญาไท

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1

นายกิตติศักดิ์ กาญจนครุฑ

karnjanacurt@hotmail.com

การศึกษาปฐมวัย

นายกิตติศักดิ์ กาญจนครุฑ
โรงเรียนพญาไท

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1

บทบาทของผู้เรียนและครูผู้สอน

นักเรียนทุกคนต้องมีปฏิสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับโลกภายนอกที่ล้อมรอบตัวเขา
โดยผู้เรียนและครูผู้สอนต้องมีบทบาทดังนี้

1. ต้องเปิดโอกาสให้เด็กได้สร้างแบบจำลองหรือตัวแทนของวัตถุปรากฏการณ์
ธรรมชาติ และเหตุการณ์ที่เด็กได้ประสบเก็บไว้ในใจ
2. ความรู้และความคิดตามแบบจำลองที่นักเรียนได้พบและสร้างสรรค์ขึ้นมานี้อาจ
ยังมีลักษณะที่ยังขาดความสมบูรณ์ เมื่อเทียบกับความรู้ความคิดของผู้เชี่ยวชาญ
ดังนั้นจึงต้องมีการปรับปรุงแก้ไขความคิดรวบยอดที่ไม่เหมาะสมให้เกิดความ
สมบูรณ์ใหม่

บทบาทของผู้เรียนและครูผู้สอน

3. การเรียนรู้ของนักเรียนเกิดขึ้นได้ โดยการลงมือทำแม้ว่าการสร้างสิ่งที่มีความหมายจะเกิดจากการแนะนำของคนอื่นก็ตาม
4. การสร้างสรรค์ความรู้สามารถปรากฏขึ้นเมื่อนักเรียนได้มีส่วนเข้าไปกระทำ
5. การสร้างสรรค์ความรู้ถือว่าผู้เรียนเป็นผู้รับผิดชอบการเรียนรู้ของตนเองครูจะเป็นผู้สนับสนุนหรืออำนวยความสะดวก
6. บทบาทของครูไม่ใช่เป็นผู้ถ่ายทอดความรู้เข้าสู่ ร่างกายเด็กที่ว่างเปล่าอย่างเดียว แต่เป็นการช่วยเด็กในการสร้างภาพประกอบแบบจำลองความคิดขึ้นใหม่

การสอนแบบมอนเตสซอรี

ดร.มาเรีย มอนเตสซอรี เป็นแพทย์หญิงชาวอิตาลีคนแรกเป็นผู้ริเริ่มหลักสูตรนี้

พัฒนาการทางสติปัญญาของเด็กหรือความสามารถทางสมองของเด็กจะดีขึ้นหรือไม่ขึ้นอยู่กับ การกระตุ้น โดยการให้การสัมผัส โดยให้เด็กได้รับการฝึกจากการสัมผัส มีการเคลื่อนไหวโดยมีการหยิบหรือจับ เพื่อให้เด็กสามารถพึ่งตนเองได้

ครูควรปฏิบัติต่อเด็กด้วยการให้ความรัก ความเอื้ออาทร เข้าใจในเอกลักษณ์ของความเป็นเด็กโดยเปิดโอกาสให้เด็กมีเสรีภาพ กล้าตัดสินใจในการทำกิจกรรม

ความหมายและลักษณะของการสอนแบบมอนเตสซอรี

การสอนแบบมอนเตสซอรีเป็นการสอนที่เน้นการเรียนรู้เป็นรายบุคคล โดยเด็กจะฝึกสัมผัสจับวัสดุอุปกรณ์ที่ครูเตรียมไว้เป็นรายบุคคล โดยเด็กจะได้รับคำแนะนำวิธีการใช้ก่อน โดยเด็กจะเลือกทำกิจกรรมด้วยด้วยตนเอง เพื่อเป็นการฝึกการคิดริเริ่ม
ความเชื่อมั่น ในความสามารถของตนเอง การลองทำ

แนวความคิดการสอนแบบมอนเตสซอรี

แนวคิดและแนวทางปฏิบัติในการสอนแบบมอนเตสซอรี

- 1. เด็กจะต้องได้รับการยอมรับนับถือ (Respect for the child)** เพราะเด็กแต่ละคนมีลักษณะเฉพาะของเขา ดังนั้นการจัดการศึกษาให้แก่เด็กควรจะเหมาะสมกับเด็กแต่ละคน มอนเตสซอรี ยืนยันในความเชื่อของตนเองที่ว่า ชีวิตของเด็กต้องได้รับการดูแลที่แตกต่างไปจากผู้ใหญ่ไม่จัดการศึกษาให้แก่เด็กตามที่ผู้ใหญ่ต้องการให้เป็น โดยนักการศึกษาและผู้ปกครองจะแสดงความเคารพนับถือต่อเด็กได้หลายวิถีทาง ช่วยให้เด็กทำงานได้ด้วยตนเอง ส่งเสริมความเป็นอิสระให้แก่เด็กและเคารพความต้องการของเด็กแต่ละคน

แนวคิดการสอนแบบมอนเตสซอรี

2. เด็กมีจิตที่ซึมซาบได้ (The Absorbent Mind) มอนเตสซอรี เชื่อว่าเด็กแต่ละคนไม่ได้รับการศึกษามาจากคนอื่นแต่เด็กคือผู้ให้การศึกษาแก่ตนเอง เราใช้จิตในการแสวงหาความรู้ เด็กซึมซาบข้อมูลต่างๆเข้าไปในจิตของตนเอง ได้กระบวนการนี้เห็นได้ชัดจากการที่เด็กเรียนภาษาแม่ได้เอง

แนวคิดการสอนแบบมอนเตสซอรี

3.ช่วงเวลาหลักของชีวิต(Sensitive Periods) วัย 3 -6 ปีช่วงเวลานี้เด็กจะรับรู้ได้ไวและเรียนรู้ทักษะเฉพาะอย่างได้ดีครูจึงต้องสังเกตเด็กเพื่อจัดเตรียมการเรียนการสอนให้แก่เด็กได้สมบูรณ์ที่สุดถึงแม้เด็กจะอยู่ในช่วงเวลาหลักเหมือนกันแต่ขั้นตอนและจังหวะเวลาของเด็กแต่ละคนจะแตกต่างกันดังนั้นครูของมอนเตสซอรีหรือผู้ปกครองจำเป็นจะต้องหาช่วงเวลาของเด็กจัดให้เด็กประสบความสำเร็จได้สูงสุด การสังเกตจึงสำคัญสำหรับครูและผู้ปกครอง นักการศึกษาหลายคนเชื่อว่าข้อมูลที่ได้จากการสังเกตถูกต้องมากกว่าการใช้แบบสอบ

แนวคิดการสอนแบบมอนเตสซอรี

4. การเตรียมสิ่งแวดล้อม (The Prepared Environment) เด็กจะเรียนรู้ได้ดีในสิ่งแวดล้อมที่ได้เตรียมเอาไว้ในสถานที่ใดก็ตามไม่ว่าจะเป็น ห้องเรียน ห้องที่บ้าน ห้องเด็กเล็ก หรือสนามเด็กเล่นจุดมุ่งหมายเพียงเพื่อให้เด็กมีอิสระจากการควบคุมของผู้ใหญ่เป็นสถานที่ที่เด็กจะได้ทำสิ่งต่างๆเพื่อตนเอง ห้องเรียนในอุดมคติของมอนเตสซอรีคือเด็กเป็นศูนย์กลางและมีส่วนร่วมในการเรียน

แนวคิดการสอนแบบมอนเตสซอรี

5. การศึกษาด้วยตนเอง (Self or Auto Education) มอนเตสซอรีเน้นความสนใจไปที่ความสามารถของมนุษย์ ศิลปะของการสอนรวมถึงการเตรียมสิ่งแวดล้อมเพื่อเด็กจะได้เข้าไปทำงานและเรียนรู้ด้วยตนเอง เด็กสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองจากการที่เด็กมีอิสระในสิ่งแวดล้อมที่จัดเตรียมไว้ อย่างสมบูรณ์ การมีอิสระนี้มอนเตสซอรีกล่าวว่าไม่ใช่สัญลักษณ์ของเสรีภาพเท่านั้นแต่หมายถึงเส้นทางไปสู่การศึกษา เด็กมีสิทธิ์ที่จะเรียนรู้ระเบียบวินัยของชีวิต ได้มีโอกาสแก้ไขข้อบกพร่องของตนเอง สามารถควบคุมการเคลื่อนไหวของตนเองได้

ลักษณะสอนแบบมอนเตสซอรี (โดยสรุป)

เป็นลักษณะที่คำนึงถึงเด็กเป็นจุดหลักในการจัดการเรียนการสอน ความสนใจ ความต้องการ และการมุ่งมั่นตั้งใจในการเรียนรู้ด้วยตนเองแก้ไขข้อผิดพลาดด้วยตนเองของเด็กได้นำมาพิจารณาและวิเคราะห์เพื่อแสวงหา วิธีการที่ดีที่สุด เพื่อให้เด็กเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ด้วยความรู้สึกรักของความมีอิสระ ได้ใช้จิตของตน ในการซึม ซักสิ่งแวดล้อม รอบๆ ตัว เกิดความอยากรู้ อยากเห็น และแสวงหาความรู้อย่างมีสมาธิ มีวินัยในตนเองเกิดการพัฒนากิจการทุก ๆ ด้านไปใน เวลาเดียวกัน การเรียนการสอนแบบมอนเตสซอรีสามารถ พัฒนาเด็ก ตั้งแต่วัยทารกจนถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทุกกลุ่ม ทั้งเด็กที่มีความ ต้องการ พิเศษ และเด็กปกติ ทุกชนชาติ ศาสนา

ลักษณะสอนแบบมอนเตสซอรี (โดยสรุป)

วิธีการสอนเริ่มจากการสังเกตเด็ก ศึกษาพัฒนาการของเด็ก ความต้องการและความสนใจของเด็ก โดยมีแนวปรัชญาที่เชื่อมโยงทุกสิ่ง และคำนึงว่าเด็กทุกคนมีความสำคัญสิ่งที่เด็กสนใจ เรียกว่า “ ช่วงเวลาหลักของชีวิต”

อุปกรณ์การสอนของมอนเตสซอรี

อุปกรณ์การสอนของมอนเตสซอรีจะเปิดโอกาสให้เด็กฝึกทำ **ลองผิด ลองถูก** ไม่กลัวผิด กล้าเสี่ยง และเมื่อเด็กทำได้เด็กจะมีความรู้สึภาคภูมิใจ และเปรียบเสมือนการได้รางวัลเป็นของตนเอง

จะไม่เน้นในเรื่องของการให้คะแนนเป็น ดาว หรือขนม เพราะถือว่าสิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งเร้าภายนอก

ครูมีบทบาทนำการสอน แต่บทบาทในการสังเกต อำนวยความสะดวก จัดอุปกรณ์ให้เหมาะสมกับเด็กมากกว่า แต่ถ้าในกรณีที่ต้องการจะช่วยเหลือเด็กต้องพยายามให้เด็กช่วยตนเองก่อนแล้วจึงเข้าช่วย โดยการสอนแบบมอนเตสซอรีจะเน้นเด็กเป็นศูนย์กลาง

วิธีการเรียนการสอนแบบมอนเตสซอรี

สำหรับการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนมอนเตสซอรีจะมีวิชาที่เรียนอยู่ 3 วิชา
วิชาที่ 1 วิชาที่มีความเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติในชีวิตประจำวันทั้ง 3 ด้าน

- **การดูแลตนเอง** เช่นการใส่เสื้อผ้า การติดกระดุมได้เองโดยไม่ต้องมีคนช่วย
การล้างมือ, การแปรงฟันเองได้
- **การดูแลสิ่งแวดล้อม** อาทิเช่น การเลื่อนโต๊ะหรือเก้าอี้การรู้จักการกวาดถู
ทำความสะอาดห้องเรียน ด้าน
- **ด้านการมีมารยาททางสังคม** เช่นการทักทาย, การขอบคุณ , การขอโทษ
การช่วยเหลือผู้อื่น

วิธีการเรียนการสอนแบบมอนเตสซอรี

สำหรับการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนมอนเตสซอรีจะมีวิชาที่เรียนอยู่ 3 วิชา

วิชาที่ 2 วิชาคณิตศาสตร์

เด็กเรียนรู้จำนวนตัวเลขจากสิ่งของที่เป็นจริงและจากการการได้สัมผัส

วิชาที่ 3 วิชาวัฒนธรรม

เด็กจะต้องมีความรู้ทางภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ที่อยู่รอบตัวของเด็ก

วิธีการจัดกิจกรรมประสบการณ์ของมอนเตสซอรี

เวลา	กิจกรรมประสบการณ์
8.30 – 9.00 น.	รับเด็กรายบุคคล , ตรวจสอบสุขภาพ , เล่นตามอัธยาศัย
9.00 – 9.15 น.	เก็บของเล่นเข้าที่เดิม ล ช่วยจัดอาหารว่าง
9.15 – 9.30 น.	รับประทานอาหารว่าง

วิธีการจัดกิจกรรมประสบการณ์ของมอนเตสซอรี

เวลา	กิจกรรมประสบการณ์
9.30 – 9.45 น.	วางแผนที่จะทำในวันนั้น
9.45 – 10.30 น.	เล่นบล็อก , วาดภาพ , ปั้นดินน้ำมัน
10.30 – 10.50 น.	เก็บอุปกรณ์ , ทำความสะอาด (ครูจะช่วย)

วิธีการจัดกิจกรรมประสบการณ์ของมอนเตสซอรี

เวลา	กิจกรรมประสบการณ์
10.50 – 11.00 น.	เข้าห้องน้ำ อาจแบ่งกลุ่มเล็กๆ
11.00 – 11.30 น.	เล่นกลางแจ้ง
11.30 – 12.00 น.	ล้างมือ เตรียมรับประทานอาหารกลางวัน ครูอ่านนิทานให้ฟัง

วิธีการจัดกิจกรรมประสบการณ์ของมอนเตสซอรี

เวลา	กิจกรรมประสบการณ์
12.00 – 12.45 น.	รับประทานอาหารกลางวัน
12.45 – 14.00 น.	นอนพักผ่อน
14.00 – 14.15 น.	รับประทานอาหารว่าง
14.15 – 14.45 น.	กิจกรรมเสรี
14.45 – 15.00 น.	สรุปเตรียมกลับบ้าน

บทบาทของครูในการจัดกิจกรรมแบบมอนเตสซอรี

ครูควรจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในมุมต่าง ๆ ดังนี้มุมทักษะชีวิตประจำวัน ประกอบด้วยสื่อต่าง ๆ ดังนี้ กิจกรรมการตัก กิจกรรมการตวง กิจกรรมการแต่งการ ๑๒ แบบ กิจกรรมการคืบ กิจกรรมล้างมือ เป็นต้น ในมุมนี้เด็กจะได้ฝึกความเป็นตัวของตัวเอง การช่วยเหลือตัวเอง มีวินัยในตนเอง มีสมาธิ ฝึกการใช้กล้ามเนื้อมัดใหญ่ ฝึกการประสานสัมพันธ์ระหว่างมือ-ตา

บทบาทของครูในการจัดกิจกรรมแบบมอนเตสซอรี

มุมประสาทสัมผัส ประกอบด้วยสื่อต่าง ๆ ดังนี้ หอคอยสี่ชมพู บันไดสีน้ำตาล กล้องเสียง แขนงไม้สีแดง เป็นต้น เด็กได้ฝึกการใช้ประสาทสัมผัสทั้ง ๕ ซึ่งเป็นความจำเป็นต่อการเรียนรู้ของเด็ก เด็กจะใช้ประสาทสัมผัสในการทำกิจกรรมต่าง ๆ มุมคณิตศาสตร์และภาษา จะช่วยส่งเสริมให้เด็กเกิดการเรียนรู้เกี่ยวกับตัวเลข จำนวน การอ่าน การเขียน โดยเด็กจะเรียนรู้ด้วยกระบวนการที่เป็นขั้นตอนจากรูปธรรมไปสู่นามธรรม

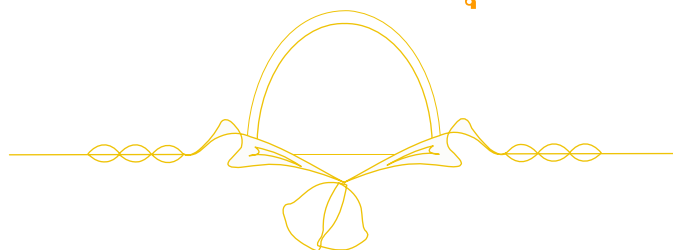
ธรรมชาติผู้เรียน

นายกิตติศักดิ์ กาญจนครุฑ

โรงเรียนพญาไท

(สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1)

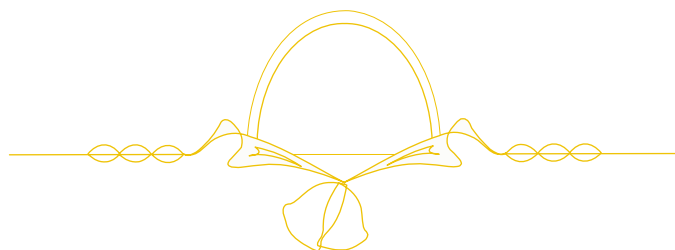

การจัดการเรียนการสอนสำหรับผู้เรียน ต้องเน้นพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน

1. พัฒนาการทางด้านร่างกายของผู้เรียนระดับอนุบาล
2. พัฒนาการทางอารมณ์ของผู้เรียนระดับอนุบาล
3. พัฒนาการทางสังคมของผู้เรียนระดับอนุบาล
4. พัฒนาการทางสติปัญญาของผู้เรียนระดับอนุบาล

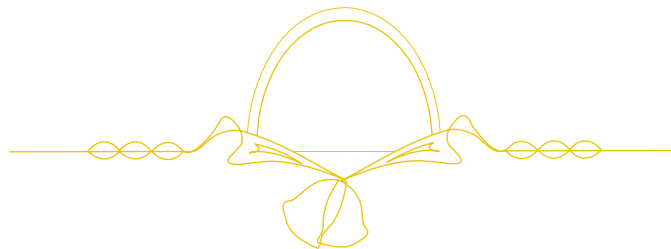
ทฤษฎีการจัดการเรียนรู้ทางจิตวิทยา

แนวความคิดของอิริคสัน

แนวความคิดของอิริคสันเน้นการให้ความสำคัญของบุคคล
ที่แวดล้อมเด็ก เริ่มต้นเรียนรู้ทางสังคม , การได้รับความรู้ความอบอุ่น
เด็กได้รับการตอบสนองอย่างสม่ำเสมอ

เด็กมีปฏิกิริยาตอบสนองกับผู้อื่นในด้านของการให้ความสุข
แสดงความเป็นมิตร มีเจตคติที่ดีต่อบิดามารดา

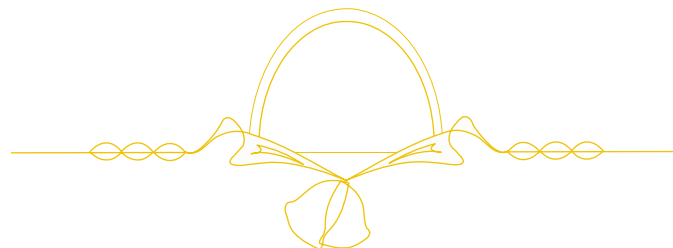
ถ้าคนอื่นในสังคมเข้มงวดมากนักเด็กจะหงุดหงิดและคับแค้น
ใจมากขึ้น

ขั้นตอนของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวอิริคสัน

1. ครูควรจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น
เด็กเริ่มเรียนรู้ทำความเข้าใจกับผู้ที่อยู่แวดล้อมตน ครูต้องเน้น
ให้เด็กรู้ถึงบทบาทของตนเองในครอบครัว บทบาทของการเป็นพี่
เป็นน้อง , เป็นลูกสาวลูกชาย , เป็นนักเรียน ครูต้องพยายามให้เด็ก
ปรับพฤติกรรมของตนเองตามสถานการณ์ โดยอาจจะเป็นในลักษณะ
ที่ครูจัดแสดงบทบาทสมมุติ

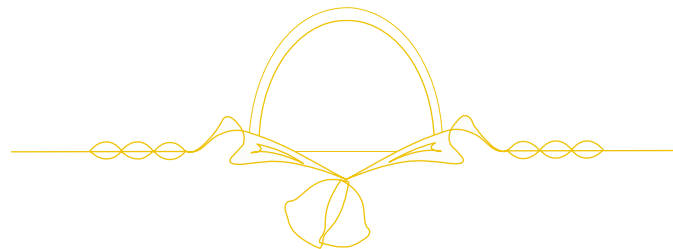

ขั้นตอนของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวอิริคสัน

2. ครูต้องจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการปรับตัวทางบวก เช่น การให้เด็กทำกิจกรรมที่ส่งเสริมความรู้สึกลึกซึ้งเชื่อมั่นในตนเอง ครูควรเน้นในเรื่องของความคิดสร้างสรรค์ , ครูไม่ควรตอบคำถามเด็กโดยแสดงออกมาด้วยความรำคาญหรือดูว่า หรือตัดบทที่ทำให้บั่นทอนความคิดริเริ่ม แต่ควรให้กำลังใจและสนับสนุน ครูต้องให้โอกาสเด็กได้เรียนรู้และควบคุมการเคลื่อนไหวร่างกายด้วยตนเอง

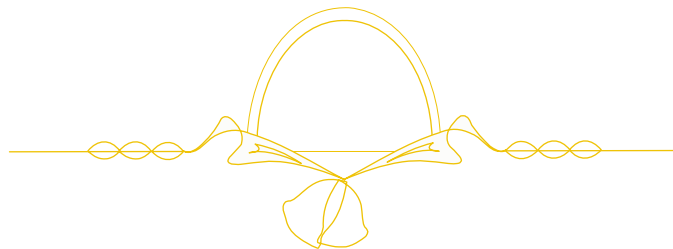
แต่สิ่งที่สำคัญครูต้องเตรียมการป้องกันอุบัติเหตุที่จะเกิดขึ้นอยู่เสมอทุกครั้ง

ขั้นตอนของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวอิริคสัน

3. ครูควรจัดกิจกรรมที่หลากหลายให้กับเด็กเพื่อตอบสนองความสามารถอื่นๆต้องทำกิจกรรมที่ทำให้เด็กรู้สึกสนุกสนาน ตระหนักในความสามารถของตนเองและอยากทำในสิ่งนั้นมากขึ้นเรื่อยๆ ในขณะเดียวกันเด็กจะเกิดความขยันหมั่นเพียรเป็นนิสัยติดตัวอยู่ตลอด
4. ครูควรจัดกิจกรรมที่ช่วยให้เด็กได้ค้นพบความต้องการของตนเอง ความสนใจของตนเองและเอกลักษณ์ของตนเอง รู้ว่าตนเองคือใครต้องการอะไร

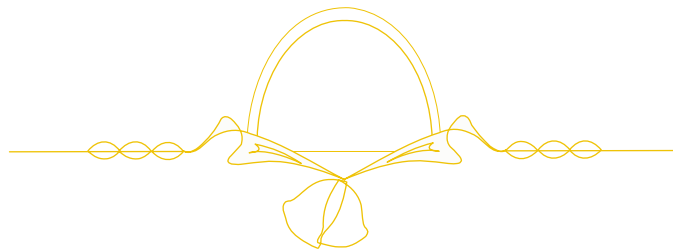

ทฤษฎีการจัดการเรียนรู้ทางจิตวิทยา

แนวความคิดของเพียเจต์

เพียเจต์ เชื่อว่า พัฒนาการของมนุษย์มีความต่อเนื่องและเจริญ
ขึ้นตามวุฒิภาวะ และ การเรียนรู้เป็นผลมาจากการปรับตัว และการ
สร้างความสมดุลระหว่างสติปัญญากับสภาวะแวดล้อมที่มนุษย์ดำรง
ชีวิตอยู่ และ พัฒนาการของมนุษย์ขึ้นอยู่กับพัฒนาทางสติปัญญาของ
บุคคลนั้น

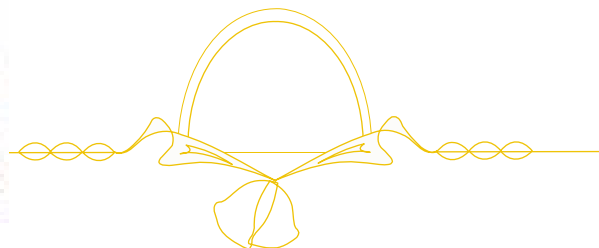

แนวความคิดของเพียเจต์ (ต่อ)

เพียเจต์ ได้แบ่งขั้นตอนพัฒนาการทางสติปัญญาดังนี้

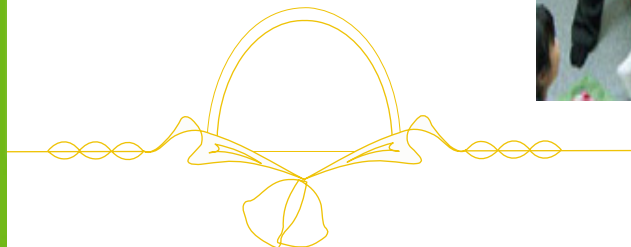
1. พัฒนาการทางสติปัญญา ขั้นประสาทสัมผัสและการเคลื่อนไหว
สะท้อนความคิดสติปัญญาผ่านการกระทำการแสดงออก เรียนรู้การ
ควบคุมการเคลื่อนไหว ยึดความคิดของตนเองเป็นหลัก เช่น การใช้
อวัยวะสัมผัส (ตา , ห , จมูก , ลิ้น , กาย)

ธรรมชาติผู้เรียน

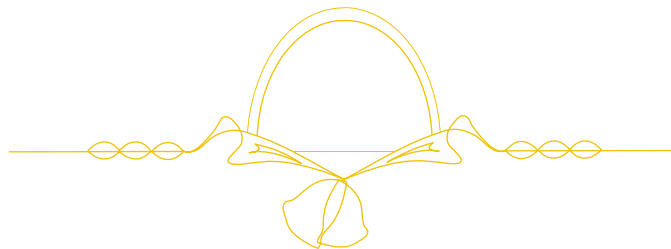
2. พัฒนาการทางสติปัญญา ขั้นการริเริ่มคิดเชิงเหตุผล ช่วงอายุ
ประมาณ 2 – 7 ปี เพียเจต์มีความคิดเห็นว่ามนุษย์มีสติปัญญาเลื่อน
ระดับจากการเรียนรู้ด้วยการสัมผัสและการเคลื่อนไหวไปสู่การเรียนรู้
ด้วยการคิดพิจารณาจากรูปลักษณะภายนอก และสะท้อนความคิดสติ
ปัญญาผ่านการกระทำและการใช้ภาษา

ขั้นตอนของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวเพียเจท์

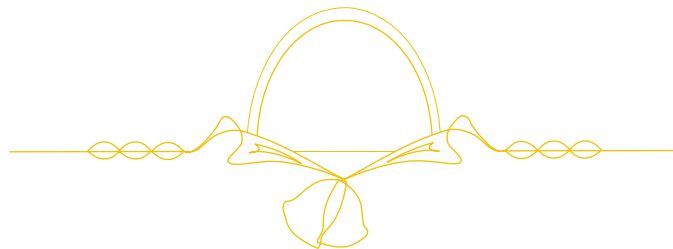
1. ครูควรจัดกิจกรรมและการเรียนรู้ที่สอดคล้องและเน้นการส่งเสริมพัฒนาการทางสติปัญญาโดยครูผู้สอนต้องพิจารณาเนื้อหาวิชาว่าเหมาะสมกับวัยใด เช่น เด็กเล็กมีการพัฒนาการทางด้านสติปัญญาขั้นการริเริ่มความคิดเชิงเหตุผลฝึกความสามารถในการใช้ภาษา ครูควรเน้นการใช้อุปกรณ์ที่จับต้องได้ เช่น บล็อกสี , หุ่นจำลอง , เครื่องเล่น สื่อการเรียนการสอนประเภทสภาพจริง เช่น เสื้อผ้า ของใช้ในบ้านประเภทต่างๆ

ขั้นตอนของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวเพียเจต์

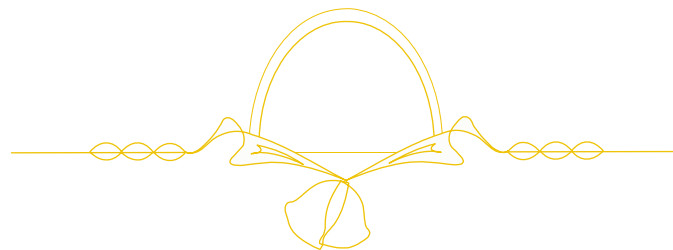
2. ครูควรจัดชั้นเรียนให้เด็กมีอายุให้อยู่ระดับเดียวกันมีระดับพัฒนาการที่ใกล้เคียงกันเพื่อสะดวกในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ร่วมกันอย่างมีความสุข
3. ครูควรจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้เด็กฝึกคิดด้วยตนเอง ฝึกการสังเกตและการค้นคว้าด้วยตนเอง ครูต้องเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ซักถามแสดงความคิดเห็น ครูควรหลีกเลี่ยงการบรรยายด้วยตนเองแบบละเอียดมากเกินไป

ขั้นตอนการประเมินผลตามแนวเพียเจต์

ครูควรประเมินผลการเรียนรู้ด้วยการให้เด็กอธิบายเหตุผลประกอบเมื่อตอบคำถามและควรประเมินการเรียนรู้จากความก้าวหน้าของผู้เรียนเป็นรายบุคคล โดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กเล็กเพราะการนำเด็กเล็กไปเปรียบเทียบกับเด็กที่มีอายุมากกว่า หรือการเปรียบเทียบระหว่างเด็กชายกับเด็กหญิงที่มีอัตราพัฒนาการที่แตกต่างกัน เด็กบางคนสามารถใช้กล้ามเนื้อได้ดีกว่า , เขียนหนังสือได้ดีกว่า สิ่งเหล่านี้อาจส่งผลต่อเด็กว่าดีกว่าเพื่อน

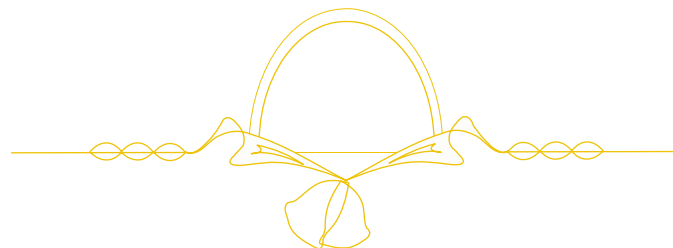

ทฤษฎีการจัดการเรียนรู้ทางจิตวิทยา

แนวความคิดของ โคลห์เบอร์ก

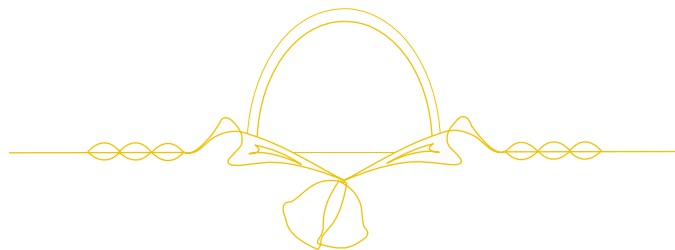
โคลห์เบอร์ก เป็นนักจิตวิทยาในกลุ่มปัญญานิยมซึ่งมีความเชื่อพื้นฐานว่ามนุษย์เป็นสิ่งมีชีวิตที่มีปัญญา สามารถเรียนรู้และปรับตัวได้ เมื่อมนุษย์มีพัฒนาการทางสติปัญญาสูงขึ้น โครงสร้างทางปัญญาก็จะเพิ่มพูน ทฤษฎีของโคลห์เบอร์กเป็นทฤษฎีที่ต่อเนื่องมาจากทฤษฎีของเพียเจต์ โคลห์เบอร์กใช้วิธีการวิจัยเชิงทดลองสถานการณ์ว่าสิ่งที่เกิดขึ้น ถูก ผิด ควรกระทำ หรือ ไม่ควรกระทำ

ขั้นตอนของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวโคหลห์เบิร์ก

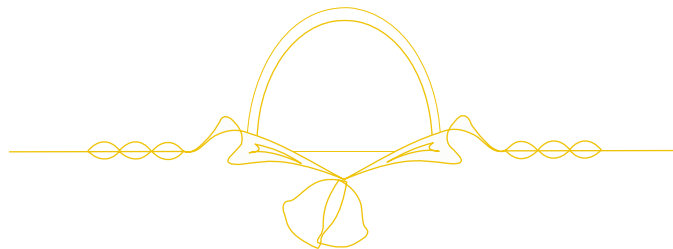
1. ครูควรจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับระดับจริยธรรมที่แตกต่างกัน
ครูควรเข้าใจเด็กเล็กจะยึดถือคำสั่งกฎระเบียบที่กำหนดไว้อย่างเคร่งครัดโดยไม่คำนึงถึงเจตนา
2. ครูควรประสานการจัดการเรียนรู้กับผู้ปกครองให้มีแนวทางปฏิบัติต่อเด็ก
ในทางเดียวกัน เช่น การฝึกขอบคุณ ขอโทษ ควรส่งเสริมหรือให้กำลังใจ
กับเด็กที่ปฏิบัติตนดี
3. ครูควรปฏิบัติต่อเด็กทุกคนอย่างสม่ำเสมอและมีความเท่าเทียมกัน ใช้เหตุผล
ครูควรเปิดโอกาสให้เด็กทุกคนได้ช่วยกันกำหนดกฎเกณฑ์ร่วมกันในชั้นเรียน

ขั้นตอนของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวโคคลห์เบิร์ก

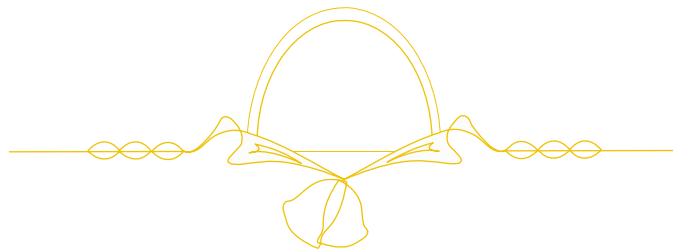
3. เด็กจะมีแนวโน้มที่จะประพฤติตามแบบอย่างของคนที่คุณเองยอมรับการสอนด้วยวาจาให้ทำตาม **ดังนั้นครูต้องเป็นตัวอย่างที่ดี**
4. ครูควรจัดกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ตระหนักถึงเหตุผลทางจริยธรรม ฝึกการรับฟังผู้อื่น รู้จักการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น
5. ควรครูจัดกิจกรรมที่ช่วยฝึกเรื่องของความรับผิดชอบและยอมรับกติกาทางสังคม เช่น การรู้จักการดูแลห้องเรียนของตนเอง , การช่วยทำงานบ้าน
ทั้งนี้ครูควรปฏิบัติต่อเด็กด้วยความเห็นอกเห็นใจและนุ่มนวล

การวัดประเมินผลระดับปฐมวัย

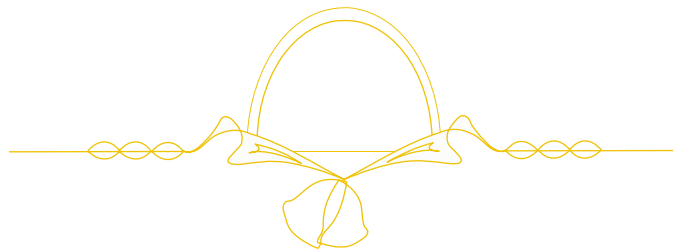
โรงเรียนมีการวัดและประเมินผลพัฒนาการของผู้เรียน
ในแต่ละระดับชั้นเป็นรายบุคคลอย่างต่อเนื่องจากการทำกิจกรรม
และกิจวัตรประจำวันซึ่งมีรูปแบบที่หลากหลาย เอื้อต่อพัฒนาการ
ทั้ง 4 ด้านของเด็ก ได้แก่ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ ด้านสังคม
และด้านสติปัญญา เพื่อเป็นแนวทางในการส่งเสริมให้เด็กได้
พัฒนาเต็มศักยภาพอย่างเหมาะสม

วิธีการประเมินผล

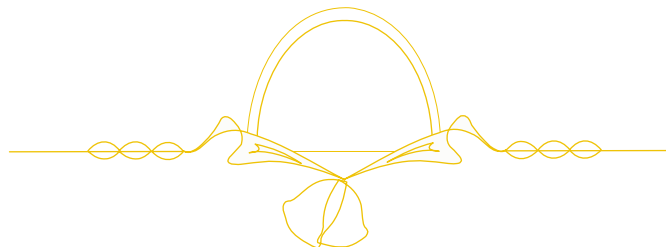
การประเมินจะประเมินตามสภาพจริงของผู้เรียน โดยการสังเกต
สนทนาสัมภาษณ์ เก็บรวบรวมผลงานหรือชิ้นงานในรูปแบบแฟ้ม
สะสมผลงานที่ผู้เรียนแสดงออก เพื่อเป็นการเปรียบเทียบพัฒนา
การของผู้เรียนในระดับต่อไปโดยมีวิธีการประเมินผลดังนี้

ประเมินผลการเรียนรู้เด็กปฐมวัย

- * การสังเกตพฤติกรรมของเด็ก โดยครูเป็นผู้สังเกตขณะเด็กทำกิจกรรม
- * การบันทึกพฤติกรรมของเด็กโดยการสัมภาษณ์
- * สอบถามพฤติกรรมเด็กจากผู้ปกครอง
- * การสนทนาโต้ตอบคำถามและแสดงความคิดเห็น
- * การนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน
- * การรวบรวมผลงานในรูปแบบของแฟ้มสะสมผลงาน

Phyathai school .....

พื้นฐานการศึกษาและการศึกษาแบบเรียนรวม

นายกิตติศักดิ์ กาญจนครุฑ
โรงเรียนพญาไท

การจัดการศึกษาแบบเรียนรวม

หลักการจัดการศึกษาแบบเด็กพิเศษกับเด็กปกติ

การจัดการกลุ่มงาน

ระบบการจัดการกลุ่มงาน หมายถึง ระบบการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกลุ่มงาน สำหรับผู้เรียนออกทิสติกทั้งในห้องเรียนกลุ่มงานและห้องเรียนปกติ ซึ่งเป็นระบบการจัดการที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนออกทิสติก สามารถเรียนรู้ได้อย่างสอดคล้อง และ เต็มตามศักยภาพ ตลอดทุกช่วงเวลาที่อยู่ในสถานศึกษา ซึ่งประกอบด้วย

การจัดการในห้องเรียนกลุ่มงาน - เป็นการจัดการเพื่อให้ผู้เรียนออกทิสติกได้รับการเรียนรู้ และ การบำบัดแก้ไข ตามความต้องการจำเป็นของแต่ละบุคคล พร้อมทั้งมีกิจกรรมต่างๆที่ผู้เรียนจะได้เรียนรู้จากห้องเรียนกลุ่มงาน ซึ่งเป็นกิจกรรมแบบบูรณาการ โดยในระยะเริ่มต้นอาจเป็นกิจกรรมเพื่อแก้ไขข้อบกพร่องของเด็ก และ พัฒนาสู่การสอนทักษะเบื้องต้นทางสังคม และ วิชาการต่อไป เป็นต้น

การจัดการระหว่างห้องเรียนคู่ขนานและห้องเรียนปกติ

- ระบบเชื่อมต่อ – ใช้เริ่มต้นสำหรับกลุ่ม (3) ผู้เรียนที่มีความบกพร่องรุนแรง ซึ่งโดยทั่วไปแล้ว ผู้เรียนจะได้เรียนรู้จากกิจกรรมในห้องเรียนคู่ขนาน และเมื่อถึงระดับหนึ่งซึ่งผู้เรียนออกทัศนคติได้เรียนรู้ทักษะเบื้องต้นทางสังคม เช่น การเข้าแถว การเล่นเป็นกลุ่ม ก็จะต้องได้รับการเชื่อมต่อกับผู้เรียนปกติในวัยเดียวกัน หรือใกล้เคียง โดยมีครูประสานกิจกรรมเป็นพี่เลี้ยงเป็นคนคอยกระตุ้นให้เด็กมีส่วนร่วม ในทักษะสังคมนั้นๆ สาระการเรียนรู้จะเริ่มต้นที่การแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ที่เป็นอุปสรรคต่อการเรียนรู้ของเด็ก

Phyathai

เช่น ข้อบกพร่องในเรื่องการพูด การสื่อสาร การเชื่อฟัง เป็นต้น เนื้อหาการเรียนการสอนจะยังไม่เน้นทางด้านวิชาการ เพราะต้องใช้เวลาเกือบทั้งหมดในการแก้ไข ข้อบกพร่องต่างๆ เช่น การฝึกพูด การปรับพฤติกรรม การบริการทางด้านการแพทย์ การสอนทักษะทางสังคม ดังนั้นการเรียนการสอนทางวิชาการจึงเป็นแบบบูรณาการ เช่น ฝึกพูด หรือ ทำกายภาพบำบัด พร้อมทั้งสอดแทรกเนื้อหาทางวิชาการไปด้วย เป็นต้น (ข้อสังเกต ในเด็กกลุ่มที่มีอาการรุนแรงมากๆ อาจไม่มีศักยภาพเพียงพอที่สามารถเข้าสู่ระบบส่งต่อได้ และ สำหรับบางคนที่สามารถเข้าสู่ระบบส่งต่อได้ เด็กก็อาจไม่สามารถเข้าสู่ระบบถ่ายโอนได้ ขึ้นอยู่กับศักยภาพของเด็กแต่ละคน)

ระบบส่งต่อ – ใช้เริ่มต้นสำหรับกลุ่ม (2) ที่มีความบกพร่องปานกลาง หรือ ผู้เรียนออทิสติกคนที่สามารถผ่านระบบเชื่อมต่อ และ มีพัฒนาการหรือมี ศักยภาพที่พอจะเรียนร่วมกับผู้เรียนปกติได้ เป็นบางรายกิจกรรมหรือบางรายวิชา เช่น วิชาศิลปะ ดนตรี ซึ่งเป็นเรื่อง que ผู้เรียนออทิสติกมีความสามารถ ก็จะต้องทำ การส่งต่อผู้เรียนนั้นจากห้องเรียนคู่ขนาน ไปเรียนร่วมกับผู้เรียนปกติ โดยผู้เรียน ออทิสติกจะได้เรียนรู้จากผู้สอนทั่วไปในสถานศึกษา ซึ่งในระยะแรกอาจต้องใช้ ระบบ ครูผู้สอนร่วมกัน (Co-Operation Teacher) โดยมีครูผู้สอน 2 คน คนหนึ่ง สอนผู้เรียนปกติ อีกคนหนึ่งช่วยสอนผู้เรียนออทิสติก ในเนื้อหาสาระเดียวกัน สาระการเรียนรู้จะเน้นที่การสอนทักษะทางสังคม การเข้าใจกฎระเบียบใน ห้องเรียน การดำเนินชีวิตประจำวัน

Phyathai

พร้อมทั้งแก้ไขข้อบกพร่องอื่นๆที่ยังมีอยู่ ส่วนเนื้อหาการเรียนการสอนทางวิชาการ จะปูพื้นฐานทุกกลุ่มสาระ โดยอิงตามหลักสูตรเด็กปกติ โดยจะเน้นส่งเสริมเนื้อหา วิชาที่เด็กสนใจและมีความสามารถ พร้อมทั้งสร้างพื้นฐานวิชาในกลุ่มสาระที่เด็ก ยังค่อยอยู่ (ข้อสังเกต เนื้อหาทางวิชาการเป็นเรื่องที่สำคัญ ที่จะส่งเสริมและผลักดันให้เด็กสามารถเข้าสู่ระบบถ่ายโอนให้ได้ จะเห็นได้ว่าเมื่อเด็กกลุ่มนี้สามารถ เข้าสู่ระบบการจัดการปกติ จะมีอายุมากกว่าเพื่อนๆอยู่บ้าง)

- ระบบถ่ายโอน – ใช้เริ่มต้นสำหรับกลุ่ม (1) ที่มีความบกพร่องเล็กน้อย หรือ ผู้เรียนออทิสติกที่สามารถผ่านระบบส่งต่อ เมื่อผู้เรียนออทิสติกคนใดมีศักยภาพ อยู่ในระดับที่สามารถจะถ่ายโอนไปสู่ระบบการจัดการการศึกษาแบบผู้เรียนปกติ ได้ ก็จะต้องเตรียมให้ผู้เรียนออทิสติกเข้าสู่ระบบการจัดการศึกษาแบบปกติ
- สาระการเรียนรู้ จะอิงตามหลักสูตรการศึกษาของเด็กปกติ เพื่อให้เด็กได้เรียนรู้ และตามทันเพื่อน เมื่อได้เข้าสู่ระบบการจัดการปกติ การเสริมทักษะเรื่องสังคม จะเน้น การทำกิจกรรมกลุ่ม การเล่น เป็นต้น การสอนเรื่องวิชาการ จะสอดคล้อง กับชั้นเรียนที่เด็กจะได้รับการถ่ายโอน โดยที่ในระยะถ่ายโอนนั้น ทั้งคณะครูคู้ ขนานและครูผู้สอนห้องเรียนปกติจะต้องทำงานร่วมกัน กล่าวคือ

Phyathai

ระยะแรกของการถ่ายโอน ผู้เรียนออทิสติกจะได้รับการสอนเสริมอย่างเข้มข้น โดยคณะครูผู้ชำนาญ

ระยะกลางของการถ่ายโอน ผู้เรียนออทิสติกจะได้รับการสอนเสริมร่วมกันระหว่าง คณะครูผู้ชำนาญ กับ ครูผู้สอนในห้องเรียนปกติ

ระยะสุดท้ายของการถ่ายโอน การสอนเสริมหรือการจัดการต่างใดๆ เกี่ยวกับผู้เรียน ออทิสติกในระยะนี้ จะกระทำเช่นเดียวกับเด็กปกติโดยทั่วไป และถือว่าเป็นการถ่ายโอนผู้เรียนออทิสติกสู่สังคม อย่างเท่าเทียม

ข้อมูลอ้างอิง

- รองศาสตราจารย์ ดร.สิริมา ภิญโญนนตพงษ์ (คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ)
- มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย. (2548).(online) Available:<http://www.src.ac.th/>
- พศ.ดร.เมธาวิ อุดมธรรมมานุภาพ (คณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต)
- อ.นราพร เล็กสุขุม (คณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต)
- อ.ภักดี ปรีวรรณ (คณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต)

